

SIMON BROUGHTON (SONGLINES MAGAZIN).

TOLCSVAY BÉLA AJTÓT NYITOTT ÉS MEGÖLELT.

OKTÓBERBEN ZAJLOTT A MÁSODIK BUDAPEST RITMO VILÁGZENEI FESZTIVÁL ÉS RÉSZT VETT RAJTA A WORLD MUSIC LEGFONTOSABB ZENEI MAGAZINJÁNAK, A SONGLINES-NAK A FŐSZERKESZTŐJE, SIMON BROUGHTON. ŐT PERSZE ISMERHETJÜK A MUZSIKÁS ÉS A MAGYAR NÉPZENE NAGY KÜLFÖLDI SZAKÉRTŐJEKÉNT IS, DE HA A VILÁGZENE AKTUÁLIS HELYZETÉRE VAGYUNK KÍVÁNCSIAK, AKKOR TŐLE MINDENKÉPPEN KÉRDEZNI KELL.

INTERJÚ DÖMÖTÖR ENDRE. FOTÓ VARGHA MÁTÉ / BUDAPEST RITMO.

Milyen zenével találkoztál először, ami köthető a világzenéhez, népzenei tradíciókhoz?

A legkorábbi zenei emlékem az, hogy iskolai összejöveteleken egyházi énekeket adunk elő, de szintén az iskolához kötődik az, hogy néha szólt a zene az iskolarádióban és egyszer teljesen lenyűgözött, amit hallottam. Megkérdeztem a tanítónőt, hogy mi szól és Sztravinszkij volt az. Úgyhogy eleinte a komolyzene fogott meg, persze később hallgattam például Pink Floydot, Genesis-t, de inkább a klasszikus zene vonzott, ami máris elvezet Bartókhoz, akit szintén nagyon megszerettem, pont azért, amiért Sztravinszkijt is: tradicionális zenét építettek klasszikusba. Ezért egy csehszlovákiai nyári diákmunka után miatta átutaztam Budapestre, csak azért, hogy megismerjem a házáját. 1978-ban volt, tizenkilenc éves voltam.

Mit találtál akkor Magyarországon?

A legelképezetőbb szerencsém volt. Még korábban megkaptam egy magyar ember címet, akiről csak annyit tudtam, hogy valamiféle popzenész. Tolcsvay Béla volt az, nem tudtam róla, hogy meglehetősen híres zenész. Írtam neki egy képeslapot, hogy ekkor érkezem, de

azt se tudtam, hogy vajon hajlandó-e fogadni. Amikor megérkeztem a Keletibe, felhívtam, ő meg elmagyarázta, hogyan jutok el hozzá és meghívott, hogy nyugodtan aludhatok nála. Egy busszal felmentem a budai hegyekre, ahol lakott. Szakadt az eső, elég sokára találtam meg a házat, bőrig áztam, mire odaértem és amikor becsengettem, Tolcsvay Béla ajtót nyitott és megölelt. „Simon!” Akkor látott először. Órákig beszélgettünk a zenéről, de másnap ő elutazott egy nyaralásra, viszont nekem adta a lakása kulcsát, hogy maradjak, ameddig csak akarok és megismertetett egy barátjával, aki majd kalauzol a városban. Ez a barát elvitt egy táncházba és ott meghallottam a Muzsikás zenéjét és találkoztam Sebestyén Mártával. Az események ezen elképezető láncolata vezetett oda, hogy a komolyzene után ez a táncmuzika este lett a legmeghatározóbb zenei élményem. Hallani ezt az elképezető zenét, arra ösztönözött, hogy egyre többször jöjjelek vissza Magyarországra, aztán menjek el Erdélybe is sokszor, többször Mártáékkal.

Mondhatni, a legfontosabb világzenei magazin főszerkesztőjét a magyar népzene indította

ta el ebbe az irányba. Milyen más népzenei hatottak még rád eleinte?

Ez így van, nagyon sokat köszönhetek a magyar zenének. Ezek a magyar zenei hatások indítottak el arra, hogy felfedezzem más népek zenéit is. Nálunk Angliában nem volt olyan megbecsültsége az angol folknak, mint amit Magyarországon a táncmuzika adott az erdélyi és más falusi zenének. Az ír zene népszerűbb volt és azt hallottam is eredeti, kocsmai közegében, mert a szüleimmel minden nyáron Írországra töltöttünk néhány hetet. De a magyar népzene előtt ez volt az egyetlen találkozásom tradicionális zenével. Aztán amikor első budapesti látogatásom után két évvel eljutottam Erdélybe, ott megállapítottam, hogy az erdélyi magyar és az ír az a két kultúra Európában, amelyik megőrizte zenei tradícióját és élő módon gyakorolja azt.

Melyik erdélyi tájegység zenéjét kedveled a legjobban? Kik a kedvenc zenészeid?

A legnagyobb talán Fodor Sándor Neti, akivel számtalan alkalommal találkoztam. Évekkel később, 1990-ben, amikor a BBC-nek kezdtem dokumentumfilmeket készíteni, akkor forgat-

tam egyet az erdélyi falusi zenéről is, és abban Neti kulcsszerepet kapott. Szóval Kalotaszeget nagyon szeretem, talán mind közül az a legkifinomultabb, a legszebb zenei tájegység. De nem kizárólagosan csak azt szeretem, a mezőségi Széken is többször jártam, Magyarpalatka is nagy kedvencem. Ugyanígy szeretem a vadabb gyimesi zenét. Tavaly jártam először Szászcsáváson, az a zene is nagyon megfogott.

Később a BBC-nél kezdtem dolgozni rádióműsorokban, majd ahogyan említettem, dokumentumfilmeket is készítettél népzenei, világzenei témákban.

Az egyetem után rengeteget utaztam és ez volt az a korszak, a nyolcvanas évek, amikor a nyugati világ felfedezte a nyugat-afrikai zenét, a brazil zenét és más népek zenéit is. Mi készítettük az első BBC-rádióműsort Maliban 1989-ben és ez a háromrészes adás volt ez egyetlen alkalom, amikor egyszerre sugározta ugyanazt a BBC 1, amelyik ugye a népszerű popcsatorna volt és a BBC 4, amelyik meg a beszélgetős adó. Ekkor robbant a világzene és ez roppant izgalmas időszak volt. Nagyon széleskörű érdeklődés mutatkozott iránta. Sajnos manapság az ilyen zene a BBC 3-n szól csak, ami klasszikus zenei adó és ott sem a legnépszerűbb órákban. Az utóbbi időben a világzene határozottan visszaszorult a médiában.

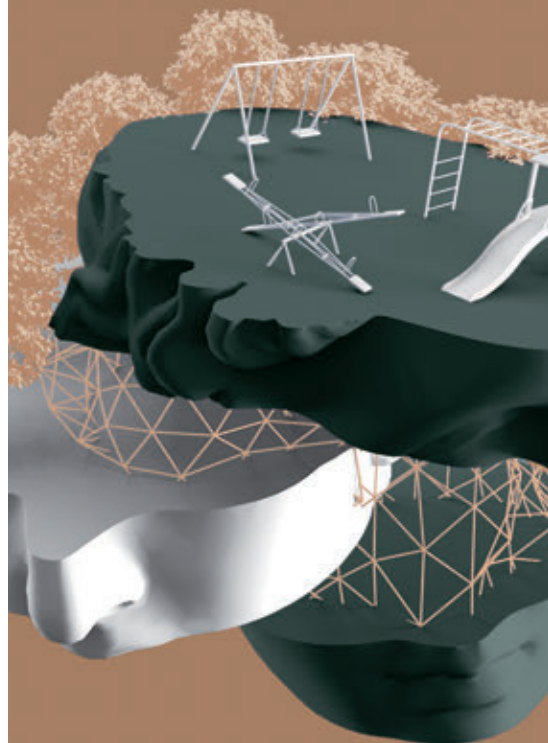
Hogy látod, miképp változott ennek az 1987-ben megalkotott world music gyűjtőkategóriának a megítélése és szerepe a kezdetekhez képest a 21. században?

A nyolcvanas-kilencvenes években a felfedezés revelációja hatotta át a nyitott fülű zenerajongók táborát. Andy Kershaw és John Peel volt a rádiónál az első két dj, akik folyamatosan játszották ezek a zenéket. Kershaw mesélte, hogy amikor először megérkezett a rádióba egy Bhundu Boys-lemez (*Zimbabwei chimurenga afropopzene kar – a szerk.*) és feltették, akkor mindenkinek leesett az álla a szobában, olyan erővel hatott rájuk ez a nyugati fül számára új zenei világ. És évekig ez volt az általános benyomás, sorra jöttek a felfedezések. Ne érts félre, fantasztikus, amink most van az internettel, az, hogy bármilyen zenét hallgathatunk

bármilyen korszakból és helyszínről, bármikor. De ez egyúttal elvette a felfedezés izgalmát is. A kilencvenes években volt néhány momentum, leginkább a Buena Vista Social Club és Manu Chao, akik kivitték ebből a zárt gettóból a világzene és a mainstream közönség ténylegesen is találkozott ezzel a világgal, de azért a nagy áttörés elmaradt és a world music azóta is egy szűk réteg szenvedélye. A 21. században is voltak divatstílusok, amik kicsit több figyelmet tereltek erre a területre, a kubai zenei robbanás után a balkáni volt ilyen, ami mára nagyjából lecsengett. Most éppen a kolumbiai zene generál nagyobb érdeklődést, de azt nem tudom, hogy lesz-e akkora hatása, mint a Buena Vistának volt. Ami határozott változás harminc, de akár még húsz évvel ezelőtthöz képest is, hogy akkoriban London, Párizs és más európai nagyvárosok koncerttermeiben nem volt jelentős tényező a világzene, ma viszont elképzelhetetlen egy havi program jelentős mennyiségű világzenei előadó nélkül. És ez már nem fog visszaváltozni. Ilyen értelemben a world music kiharcolt magának egy helyet a nagy zenei palettán.

A Songlines 1999-ben indult, éppen a Buena Vista-, Manu Chao-robbanások után. Nem sok embernek lehet nálad jobb rálátása arra, hogy azóta hogyan változott a világzene ereje a zeneiparon belül.

A Songlines tizennyolc éves működése alatt zajlott le a zeneipar nagy átalakulása és ezt mi is megéreztuk. A magazin azért született meg, mert a sikeres kilencvenes években nagy érdeklődés alakult ki a világzene iránt, minden lemezkiadó kubai zenét akart megjeleníteni, tehát voltak hirdetések. Eleinte a lemezcégek hirdettek és a folyamatokat szépen írja le, hogy ma viszont koncertszervezők, fesztiválok hirdetnek. Az élő zenei színtér tartja életben a magazint. De az kétségtelen, hogy egyre nehezebb hirdeteket találni és ez talán nem csak egy világzenei magazinnal igaz. Olvasót nem olyan nehéz találni, és ez talán bizonyítja, hogy az érdeklődés nem csökkent a world music iránt. Eltartott egy ideig, mire megtaláltuk a közönségünket, de azóta egyre több magazint adunk el, szóval ezzel szerencsére nincsen probléma. Azt remélem, hogy segítünk bővíteni a világzenei piacot, de az bizonyos, hogy az olvasótáborunk a piac erősödésével együtt nőtt. Időről-időre vannak olyan hangok, és törekvések, hogy a világzene hogyan lehetne a mainstream részévé tenni. Most például ugye a reggaeton áttörése az év slágertémája. De szerintem nem kellene, hogy ilyen ambícióink legyenek. Csak hagyni kell, hogy a zeneszek zenéljenek, kollaboráljanak egymással, és ami olyan, az ügyis megtalálja a maga kisebb-nagyobb közönségét. 📍

2017. NOVEMBER 13. HÉTFŐ 19:00
JAZZ-CSÚCSTALÁLKOZÓ
A BMC-BEN
Celea/Parisien/Reisinger
feat. Dave Liebman
(F/A/USA)

2017. NOVEMBER 21. KEDD 21:00
A DALSZERZŐ-ÉNEKES
ÉS A ZONGORAVIRTUÓZ
Petruska + Oláh Dezső

2017. NOVEMBER 24. PÉNTEK 21:00
FÉKEZHETETLEN
JAZZ-ROCK LONDONBÓL
Led Bib (UK)

2017. NOVEMBER 30. CSÜTÖRTÖK 21:00
FRANCIA JAZZ ÉS
SKANDINÁV ELECTRO
Jazz Migration | Pj5 (F)

1093 Budapest, Mátyás u. 8. | +361 216 7894
 info@bmc.hu | www.bmc.hu

